

Muhafazakar Muhasebe Uygulamalarının Kurumsallaşmış Şirketlerdeki Etkisi Üzerine Bir Araştırma

*A Research On The Effects Of Corporate Accounting Practices On
Corporate Companies*

Yusuf GÖR

Çankırı Karatekin Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çankırı, Türkiye
orcid.org/0000-0001-6818-7906
yusufgor23@gmail.com

Bilgehan TEKİN

Çankırı Karatekin Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
Çankırı, Türkiye
orcid.org/0000-0002-4926-3317
bilgehantn@hotmail.com

Özet

Son yıllarda yaşanan küresel rekabet ortamında kurumsal yönetim uygulamaları şirketlere büyük avantaj sağlamaktadır. Özellikle şirketlerin yönetim kurullarını giderek daha bağımsız hale getirdiği görülmektedir. Diğer taraftan muhafazakarlık; oluşabilecek en kötü zararı öngörerek hareket etmektir. Bu anlamda muhafazakar muhasebe uygulamaları ile kurumsallaşma arasında ters yönlü bir ilişkisi olduğu düşünülmektedir. Muhafazakar muhasebe uygulamalarının kurumsallaşmış şirketlere etkisinin incelenmesi ise bu araştırmanın konusunu oluşturmaktadır. Bu amaçla BIST 100 Endeksinde yer alan 74 şirkete ait veriler kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Fakat sportif ve finansal şirketler bilançolarının farklılık arz etmesi nedeniyle çalışmanın kapsamı dışında tutulmuştur. Araştırma kapsamında elde edilen veriler çoklu regresyon analizi yöntemi ile analiz edilmiştir. Çalışmanın neticesinde yönetim kurulunun bağımsızlığını arttıran kurumsal yönetim uygulamalarından bazılarının muhafazakarlık ile ters yönlü ilişkilerinin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Muhasebe, Muhafazakarlık, Kurumsal Yönetim, Çoklu Regresyon Analizi

Abstract

Corporate governance practices provide a great advantage to companies in the global competitive environment that has lived in recent years. In particular, it appears that companies have become increasingly independent of their board of directors. On the other hand conservatism, is to act by foreseeing the worst potential loss. In this sense, it is thought that there is a negative relationship between conservativist practices and corporation. In this direction, the examination of the effect of conservative accounting practices on institutionalized companies has led to the conduct of this research. For this purpose, analyzes were carried out using data from 74 companies in

the BIST 100 Index. However, sports and financial companies were removed from the scope of the research because of their differences. The data obtained in the research were analyzed by multiple regression analysis method. As a result of the study, it has been determined that some of the corporate governance practices that increase the independence of the management board are inversely related to conservatism.

Keywords: *Accounting, Conservatism, Corporate Governance, Multiple Regression Analysis*

1. Giriş

İngilizce'deki "Conservatism" kelimesinin karşılığı olan ve Türkçe'de "ihtiyatlılık", "tutuculuk", "muhasabe muhafazakarlığı" gibi farklı şekillerde ifade edilebilen "muhafazakarlık" kavramı muhasebenin temel kavramlarından biridir. Kökü 15.yy'a kadar dayanan, kar-zarar hakkındaki bilgilere oldukça temkinli yaklaşmayı esas alan bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Basu, 2005). Muhafazakarlık kavramı, düşük kar beklentisi olarak da tanımlanabilen (Wolk vd, 2013) teori ile pratiği birleştiren finansal raporlamanın temel karakteristik özelliklerinden biridir. Muhafazakarlık; sözleşme, hissedar hakları, muhasabe düzenlemeleri ve vergilendirme gibi dört konuda farklılık sunmaktadır (Watts, 2003). Geleneksel bir tanımlamaya göre muhafazakarlık; oluşabilecek en kötü zararı öngörerek hareket etmektir (Bliss, 1924). Bu nedenle muhafazakarlık; yatırımcıların, hükümetlerin ve şirketlerin izlediği politikalarda yaygın bir şekilde görülmektedir (Feltham ve Olson, 1995). Muhafazakarlık, bir taraftan temkinli olmak ve garantici davranmak olarak algılanırken; diğer taraftan kazanç yönetiminin bir ölçüsü olarak da kullanılmaktadır (Ball ve Shivakumar, 2005). Ayrıca şeffaflığı arttırdığı için finansal tabloların önemli özelliklerinden biri olarak da görülmektedir (Reynolds vd., 2004).

Muhafazakarlığın vekalet ve dava edilme maliyetlerini düşürerek firma değerini arttırdığı göz önüne alındığında, iyi yönetilen şirketlerin yöneticilerinin muhasabe standartlarına uymaları ve kazançlardan çok olumsuz durumları zamanında yakalayan muhasabe prosedürlerini seçmeleri gerekir. Güçlü kurumsal yönetime sahip firmaların kötü haberlere karşı duyarlılığının, nispeten daha zayıf kurumsal yönetime sahip şirketlerden daha yüksek olması beklenir (Lara, Osmo ve Penalva, 2009). Muhafazakarlığın yöneticilerin (özellikle istihdam edilenlerin) önemli kararları onaylama ve izleme rollerini yerine getirmelerinde potansiyel olarak yararlı bir araç olduğu belirtilir. Yönetim kurullarının gücü muhasabe muhafazakarlığı ile pozitif yönde ilişkilendirilir (Ahmed ve Duellman, 2007). Diğer taraftan bazı çalışmalarda ise yönetim kurullarının bağımsızlığı ile muhafazakarlık negatif yönlü bir ilişki içerisinde olduğu tespit edilmiştir (Kootanaee vd., 2013).

Kurumsallaşma, işletmelerin şeffaflığını ve güvenilirliğini arttırmakta işletmelerin uluslararası piyasalarda varlıklarını ve itibarlarını sürekli kılmaktadır (Bekçi ve Gör, 2016). Kurumsallaşma ile birlikte ortaya çıkan kurumsal yönetim, şirketlerin şeffaf davranarak doğru bilgi vermesini amaçlamaktadır (Koçel, 2003). Kurumsal yönetimin etkin bir şekilde işleyebilmesi için; uluslararası standartlara uyulması ve yönetim kurulunun bağımsızlığının sağlanması gerekmektedir (Lazereva vd., 2007). Ayrıca kurumsal yönetim uluslararası rekabet ortamında işletmelerin, faaliyetlerini kuruluş amaçları doğrultusunda tüm paydaşların çıkarlarını gözetererek yasalarla uyumlu bir şekilde yerine getirmelerini sağlamaktadır (Küçüksozen vd., 2005).

Kurumsal yönetim özellikle finansal krizler sonrası dönemde ekonomiye ve piyasalara yön verenlerin, politika yapıcılarının, yatırımcıların ve araştırmacıların üzerinde durdukları önemli konulardan biri olmuştur. Bu bağlamda ulusal ve uluslararası literatürde konuyla ilgili çok sayıda çalışmaya rastlamak mümkündür. Şirketlerde kurumsal yönetim anlayışının yerleşmesi beraberinde firma değerinin, rekabet gücünün, karlılığın ve paydaş refahının artırılmasını, maliyet unsurlarının azaltılmasını, kredibilitenin yükselmesini ve dış pazarlara daha kolay açılabilmeyi getirmektedir. Kurumsal yönetim bu açıdan hem OECD tarafından hem de Türkiye’de SPK tarafından üzerinde önemle durulan bir konudur. Bu doğrultuda Türkiye’de BİST (Borsa İstanbul) Kurumsal Yönetim Endeksi adı altında 2011 yılındaki son yapılan değişikliklerle SPK tarafından belirlenen Kurumsal Yönetim İlkeleri’ ne uyumdan en az 7 puan alan (on üzerinden) firmaların dahil edildiği bir endeks oluşturulmuştur. Kurumsal Yönetim Endeksi içerisinde yer alan şirketlerin aldıkları uyum puanlarını sadece Sermaye Piyasası Kurulu’na yetkili kılınan derecelendirme kuruluşları verebilmektedir.

Şirketlerdeki kurumsallaşma ile ilgili diğer önemli bir kavram muhafazakarlıktır. Muhafazakarlık aynı zamanda sosyal sorumluluğu temel alan yönetim anlayışının da bir parçasıdır. Yöneticilerin şirketlerinin finansal durumunu olduğundan daha iyi gösterme çabası finansal tablo kullanıcılarının yanıtmasına neden olabilmektedir. Bu muhafazakarlık anlayışı ile ters bir durumdur. Muhafazakarlığın, yönetimin gücünün bir göstergesi ve yönetim tarzlarının izlenmesi için talep ettikleri güçlü bir unsur olduğu belirtilmektedir (Caskey ve Laux, 2015). Bu doğrultuda şirketlerin hem risklere karşı ihtiyatlı hareket ederek varlıklarını devam ettirmeleri hem de kurumsal yönetim ilkelerinden sapma göstermeyecek bir politika izlemeleri önem arz etmektedir.

Yaşanan Enron, Worldcom ve benzeri skandallarla birlikte kurumsal yönetim uygulamalarını arttırmaya yönelik düzenlemeler geliştirilmiştir. Bu gelişmeler içerisinde yönetim kurulunun bağımsızlığını arttıran uygulamalar muhasebede muhafazakarlığı azaltırken şeffaflığı ve hesap verilebilirliği arttıran uygulamalar muhafazakarlık kavramını güçlendirmektedir. Bu çalışmada şirketlerin yönetim kurullarının bağımsızlığını arttıran kurumsal yönetim uygulamaları ile şirketlerin muhasebe muhafazakarlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

2. LİTERATÜR TARAMASI VE HİPOTEZLERİN OLUŞTURULMASI

Literatürde muhasebede muhafazakarlık ile kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişkiyi inceleyen Khoshtinat ve Yousefi, (2006), Ahmad ve Duellman (2007), Rezazadeh ve Azad (2008), Ebrahimi ve Shariary (2009), Banimahd ve Baghbani (2009) ile Chi vd. (2009) gibi bazı araştırmalar olmakla birlikte doğrudan kurumsal yönetim ile muhafazakarlık arasındaki ilişki inceleyen Garcia vd. (2009) ile Kootanaee vd. (2013) gibi çalışmalar da bulunmaktadır. Literatürde yer alan çalışmalar doğrultusunda aşağıdaki hipotezler geliştirilmiştir.

2.1. Kurumsal Yönetim Endeksi ve Muhafazakarlık

Kurumsal Yönetim Endeksinde yer almanın, literatürde herhangi bir çalışmada bir değişken olarak yer alması da bazı çalışmalarda ana kütle olarak seçildiği görülmektedir (Gör vd., 2016). Kurumsal yönetim ilkelerine en çok uyum sağlayan şirketlerin bu endekste yer aldıkları görülmektedir. Bu çalışmada ana kütle olarak BİST-100 Endeksi seçilmiştir. Kurumsal Yönetim Endeksindeki şirketler de BİST-100

Endeksinde bulunmaktadır. Bu doğrultuda Kurumsal Yönetim Endeksinde yer alıp almamanın muhafazakarlık kavramı ile ilişkisi ölçülmek istenmiştir.

H₁: Kurumsal Yönetim Endeksinde yer almak muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif ilişkilidir.

2.2. Yönetim Kurulu ve Muhafazakarlık

Yönetim kurulu gerek kurumsal yönetim ile ilgili çalışmalarda gerekse de kurumsal yönetim uygulamalarının muhafazakarlık ile ilgili çalışmalarda çalışmalarını etkileyen bir faktör olarak ortaya çıkmıştır. Yönetim kurulunun genişliği üye sayısı ile ölçülen yönetim kurulunun bağımsızlığını etkileyen önemli bir faktördür (Zahra ve Pearce, 1989). Yönetim kurulunun genişliğinin artması, yönetim kurulunun bağımsızlığını arttırmaktadır. Ancak yönetim kurulunun genişliğinin artması karar alma hususunda daha fazla zaman ve maliyet kaybına neden olacağı ve bu nedenle muhafazakarlık konusunda olumsuz bir etki yaptığı görülmektedir (Kootanaee vd., 2013). Bu nedenle yönetim kurulunun genişliğinin artmasının muhafazakarlık üzerine olumsuz bir etki yapması beklenmektedir.

H₂: Yönetim kurulunun genişliği muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif ilişkilidir.

Yönetim kurulunun bağımsızlığının sağlanması kurumsal yönetim uygulamalarının en temel uygulamalarından biri olduğu bilinmektedir. Yönetim kurulunun bağımsızlığının sağlanması için yapılan uygulamalarda biri bağımsız yönetim kurulu üye oranını yükseltmektir. Abor ve Biepkke (2007) ise icra faaliyetlerini yürütmeyen yönetim kurulu aza sayısını arttırarak daha bağımsız bir yönetim kurulu oluşacağını tespit etmiştir. Çalışmada seçilen ana kütlede bu iki kavram iç içe geçtiğinden bağımsız yönetim kurulu üye oranının muhafazakarlık ile ilişkisi ölçülmek istenmektedir. Literatürde yer alan çalışmalarda yönetim kurulunun bağımsızlığının artmasının muhafazakarlığı olumsuz yönde etkilediği görülmektedir (Kootanaee vd., 2013). Bu nedenle bu çalışmada da bağımsız yönetim kurulu üye oranının muhafazakarlık ile olumsuz bir ilişki içerisinde olması beklenmektedir.

H₃: Yönetim kurulunun bağımsız üye oranı muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif yönlü ilişki içerisindedir.

Kurumsal yönetimin yönetim kurulu ile ilgili uygulamalarından bir diğeri olan tepe yönetici ikileminde; yönetim kurulu başkanı ile genel müdürün aynı kişi olmaması istenmektedir (Kouki vd.,2011). Böylelikle yine yönetim kurulunun bağımsızlığının güçlendirilmesi beklenmektedir. Bartov vd. (2001) da tepe yönetimi ikileminin kurumsal yönetimi zayıflattığını belirtmektedir. Yapılan çalışmalarda tepe yönetim ikileminin bulunmamasının muhafazakarlığa olumlu katkı yaptığı görülmektedir (Kootanaee vd. 2013, Chi vd. 2009). Tepe yönetici ikileminin var olması kurumsal yönetim uygulamaları açısından istenmese de muhafazakarlık açısından isten bir durum olduğu beklenmektedir.

H₄: Tepe yönetici ikilemi muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif bir ilişki içerisindedir.

Kurumsal yönetim uygulamalarından biri olarak son yapılan çalışmalarda ortaya konan bir diğerk faktör de kadın üye sayısıdır. Kadın üye sayısı arttıkça yönetim kurulunun bağımsızlığının artması beklenmektedir (Gör vd., 2016). Literatürde yönetim kurulunun bağımsızlığını arttıran her bir uygulamanın muhafazakarlığa olumsuz etki

yapmasından ötürü kadın üye sayısının artmasının da muhafazakarlığa olumsuz etki yapması beklenmektedir.

H₅: Kadın üye sayısı muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki içerisindedir.

2.3. Sahiplik Yapısı ile Muhafazakarlık

Sahiplik yapısı muhafazakarlığı ilgilendiren bir başka faktör olarak ortaya çıkmaktadır. Şirket yöneticilerinin şirketin sahiplerinden farklı kişilerden oluşması farklı çıkar kaygılarına sebep olmaktadır (Jensen and Meckling, 1976). Büyük hissedarların varlığı bu hissedarlara yönelik manipülasyonlara neden olarak sahiplik yapısını etkilemektedir (Bebchuk, 1994). Shleifer ve Vishny (1997) de kurumsal sahipliğin kurumsal yönetimi etkileyen önemli faktörlerden biri olduğunu söylemektedir. Jensen (1993) ve Solomon vd. (2012) ise kurumsal yatırımcıların oranının artmasının, şirketleri kurumsal yönetim uygulamalarını gerçekleştirilmesi hususunda teşvik ettiğini belirtmektedir. Literatürde yer alan çalışmalara bakıldığında daha çok kurumsal yatırımcı yüzdesi ile muhafazakarlık arasında olumsuz bir ilişkinin olduğu görülmektedir (Kootanae vd. 2013, Chi vd. 2009). Kurumsal yatırımcı yüzdesinin artmasının bilgi asimetrisinin önüne geçilmesini kolaylaştıracağı dolayısıyla maliyetleri azaltacağı düşünüldüğünden kurumsal sahiplik yüzdesinin artmasının muhafazakarlığa olumlu etki yapması beklenmektedir.

H₆: Kurumsal yatırımcı yüzdesi muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif yönlü bir ilişki içerisindedir.

Sahiplik yüzdesi bağlamında değerlendirmeye dahil edilebilecek bir diğer değişken ise yönetim kurulunun sermaye pay yüzdesidir. Bir anlamda yönetim kurulunun bağımsızlığını da gösteren bu değişkenin de diğer bağımsızlığı etkileyen kurumsal yönetim uygulamaları gibi muhafazakarlık ile ters yönlü ilişki içerisinde olması beklenmektedir.

H₇: Yönetim kurulunun sermaye pay yüzdesi muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki içerisindedir.

2.4. Denetim komitesi ve Muhafazakarlık

Literatürde denetim komitesi ile muhafazakarlık arasındaki ilişkiyi inceleyen herhangi bir çalışma bulunmamaktadır. Ancak yönetim kurulunun genişliği ile muhafazakarlık arasındaki ilişki için bazı araştırmalar yapılmıştır. Denetim komitesinin üyelerinin de genellikle bağımsız yönetim kurulu üyelerinden oluştuğu düşünüldüğünde denetim komitesinin genişliği de muhafazakarlık ile ilişkilendirilebilir görülmektedir. Muhafazakarlığın bağımsız yönetim kurulu üyeleri ile ters yönlü bir ilişki içerisinde bulunması beklendiğinden; denetim komitesinin genişliğinin de muhafazakarlık ile ters yönlü bir ilişki içerisinde olması beklenmektedir.

H₈: Denetim komitesinin genişliği muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki içerisindedir.

3. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Araştırma kapsamındaki veriler, BIST 100 Endeksinde yer alan şirketlere ait mali tablolar, faaliyet raporları ve şirketlerin internet sitelerinden alınmıştır. Araştırmada şirketlerin 2009 ile 2015 yılları arasındaki yedi yıllık verileri kullanılmıştır. Araştırmaya

BIST 100 Endeksinde yedi yıl boyunca sürekli olarak yer alan spor, bankacılık ve finans sektörleri haricindeki 74 şirketin verileri dahil edilmiştir. Spor şirketlerinin faaliyet dönemlerinin uymaması, bankacılık ve finans sektörlerindeki şirketlerin mali tablolarının farklılığı nedenleriyle bu sektörlerde yer alan şirketler çalışmanın kapsamından çıkarılmıştır. Araştırma kapsamındaki şirketler, ana kütleli %100 temsil etmektedir.

3.1. Değişkenlerin Belirlenmesi

Çalışmamızda muhafazakarlık (MUH) bağımlı değişkendir. Muhafazakarlığın ölçülmesinde literatürde farklı yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Bunlardan bazıları; kazançların asimetrik zamanlaması (Basu, 1997), piyasa değerinin defter değerine oranı (Feltham ve Ohlson, 1995; Beaver ve Ryan, 2005), gizli rezervler ölçeği (Penman ve Zhang, 2002), negatif tahakkuklar ölçeği (Givoly ve Hayn, 2000). Basu (1997) tarafından ortaya konulan kazançların asimetrik zamanlaması yöntemi, işletmelerde muhasebe kazançlarının iyi haberlere kıyasla kötü haberlere verdiği tepki hızı ile ilgilidir. Bu ölçeğe göre kazançlar, kötü haberleri iyi haberlerden daha çabuk yansıtmaktadır Bunun sebebi muhasebecilerin iyi haberleri kabul etmeden önce daha fazla doğrulanabilir bilgi talebinde bulunmalarındadır.

Piyasa Değeri/ Defter Değeri oranı yöntemi ise literatürde muhafazakarlığın ölçülmesi amacıyla en sık kullanılan yöntemlerden bir diğeridir (Givoly ve Hayn, 2000; Beaver ve Ryan, 2005; Ahmed vd., 2002; Pae, vd., 2005). Beaver ve Ryan (2005) tarafından Feltham ve Ohlson (1995) modeli geliştirilerek ortaya konulmuştur. Feltham ve Ohlson (1995) muhafazakarlığı, defter değerini, piyasa değeri karşısında aşağı çekme eğilimi olarak açıklamaktadır. Bu oran, zaman içinde muhafazakarlığın rapor edilmesindeki değişikliklerin ölçülmesinde kullanılmaktadır. PD/DD, koşulsuz muhafazakarlıktan ziyade genel muhafazakarlığın bir ölçüsü olarak kabul edilir (Mousa, 2014). Beaver ve Ryan'a (2005) göre koşullu muhafazakarlık Basu'nun (1999) yöntemi ile, koşulsuz muhafazakarlık ise PD/DD ile ölçülür. Beaver ve Ryan (2005) muhafazakarlık ölçümünü aşağıda görüldüğü gibi ifade etmişlerdir;

$$\text{MUH} = \text{Piyasa Değeri} / \text{Defter Değeri}$$

Literatür araştırması kısmında bağımsız değişkenlerin neden seçildikleri anlatılmıştır. Tablo 1'de değişkenler ve kısaltmaları yer almaktadır.

Tablo 1: Değişkenler ve Kısaltmaları

Değişken	Kısaltma
Muhafazakarlık	MUH
Kurumsal yönetim endeksi	KYE
Yönetim kurulu genişliği	YKG
Yönetim kurulundaki bağımsız üyesi oranı	YKB
Tepe Yönetici İkililiği	TPI
Yönetim Kurulu Kadın Üye Sayısı	YKK
Kurumsal Yatırımcı Yüzdesi	KYY
Yönetim Kurulunun Sermaye Pay Yüzdesi	YKS
Denetim Komitesi Genişliği	DKG
Şirket Büyüklüğü (Toplam Varlıkların Logaritması)	SBY
Cari Oran (Dönen Varlıklar/ Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar)	CAR
Sektör	SEK

Finansal Kaldıraç (Toplam Borç/ Toplam Aktif)	FKL
---	-----

Çalışmaya dahil edilen KYE ve TPI değişkenleri ikili değişkendir. Eğer ana kütlede yer alan şirket Kurumsal Yönetim Endeksinde dahilse 1 değilse 0 değeri almaktadır. TPI değişkeni için ise genel müdür ve yönetim kurulu başkanı aynı kişi ise 1 değilse 0 değeri kullanılmıştır.

3.2. Yöntem ve Modelin Oluşturulması

Çalışmada çoklu regresyon analizi kullanılarak analiz gerçekleştirilmiştir. Çalışmada kullanılan model aşağıda yer almaktadır.

$$\text{MUH} = \beta_0 + \beta_1 \text{KYE} + \beta_2 \text{YKG} + \beta_3 \text{YKB} + \beta_4 \text{TPI} + \beta_5 \text{YKK} + \beta_6 \text{KYY} + \beta_7 \text{YKS} + \beta_8 \text{DKG} + \beta_9 \text{SBY} + \beta_{10} \text{CAR} + \beta_{11} \text{FKL} + \varepsilon$$

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde BIST 100 Endeksinde yer alan spor, bankacılık ve finans sektörleri haricindeki 74 şirketin verileri, analiz edilerek literatürle karşılaştırmalı bir şekilde sunulmuştur.

4.1. Karakteristik Bilgiler

Analize kapsamındaki şirketlerin verilerine ait tanımlayıcı istatistik bilgileri Tablo-2’de sunulmuştur.

Tablo 2: Tanımlayıcı İstatistik Bilgiler

	MUH	KYE	YKG	YKB	KYY	YKS	TPI	YKK	DKG	SBY	FKL	CAR	SEK
Ortalama Standart Sapma	2.439	0.324	8.430	0.197	0.604	0.193	0.079	0.116	1.851	14.395	1.538	7.396	14.229
En Küçük	4.592	0.468	2.293	0.142	0.222	0.282	0.270	0.118	0.773	1.591	2.974	35.039	7.055
En Büyük	-3.193	0.000	2.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	0.000	10.477	-26.947	0.241	1.000
Gözlem Say.	54.339	1.000	15.000	0.500	0.979	0.873	1.000	0.555	5.000	19.397	49.978	445.413	28.000
	518	518	518	518	518	518	518	518	518	518	518	518	518

Tablo 2’de değişkenlere ait tanımlayıcı bilgiler yer almaktadır. Tabloya bakıldığında BIST 100’de yer alan şirketlerin büyük çoğunluğunun kurumsal yönetim endeksinde yer almayan şirketlerden oluştuğu görülmektedir. Ve yine tabloya göre şirketlerin yönetim kurullarının ortalama 8 kişiden oluştuğu anlaşılmaktadır. Ayrıca yönetim kurullarının üye sayılarının yaklaşık beşte birinin bağımsız üyelerden oluştuğu görülmektedir. Öte taraftan tepe yönetici ikilemi %7,91 olarak gerçekleşmiştir. Bu doğrultuda araştırma kapsamındaki şirketlerde tepe yönetici ikileminin pek fazla yaşanmadığı anlaşılmaktadır. Son olarak bu şirketlerdeki kurumsal yatırımcı yüzdesinin %60,49 olarak gerçekleştiği anlaşılmaktadır.

4.2. Çoklu Regresyon Analizinin Sonuçları

Araştırmada oluşturulan hipotezler, çoklu doğrusal regresyon analiz ile test edilmiştir. Çoklu doğrusal regresyon analizi kullanılarak, bağımlı değişken ile bağımsız değişkenlerin birbirleri ilişkisi tespit edilmeye çalışılmaktadır. Bu yöntemin uygulanması için verilerin normal dağılım göstermesi ve verilerin arasında çoklu bağlantı sorunu olmaması gerekmektedir (Çokluk, 2010: 1361). Verilerin normal dağılıma sahip olup olmadıkları normallik testleri ile anlaşılmaktadır. Veri sayısı az olduğunda Shapiro-Wilk çok olduğunda Kolmogorov-Smirnov Testi uygulanır. Bu teste $p > 0,05$ olması durumunda normal dağılım gösterdiği anlaşılmaktadır (Kalaycı, 2010: 10). Değişkenler arasında çoklu doğrusal bağlantı sorununun olmadığını göstermek için

ise Collinearity İstatistiğine bakılmaktadır. Bu istatistikte VIF değerlerinin 10'dan küçük çıkması çoklu bağlantı sorunun olmadığını göstermektedir. Otokorelasyon sorunun olup olmadığını açıklanmasında ise Durbin-Watson değerine bakılmaktadır. Bu değerin 2'ye yakın olması beklenmektedir.

Tablo 3: Normallik Testi ve Çoklu Bağlantı Testi ve Durbin-Watson Testi

NORMALLİK TESTİ		Durbin-Watson Değeri	1,812
Değişkenler	Kolmogorov-Smirnov Testi	Collinearity İstatistiği	
	p değeri	Değişkenler	VIF
MUH	,326	KYE	1,471
KYE	,324	YKG	1,136
YKG	,088	YKB	1,253
YKB	,463	TPI	1,073
TPI	,093	YKK	1,123
YKK	,121	KYY	1,085
KYY	,162	YKS	1,121
YKS	,313	DKG	1,563
DKG	,274	SBY	1,146
SBY	,432	CAR	1,275
CAR	,265	SEK	1,113
SEK	,232	FKL	1,245
FKL	,243		

Tablo 3'e bakıldığında değişkenlerin normal dağılıma sahip oldukları Kolmogorov-Smirnov testinde aldıkları p değerlerinin 0,05'ten büyük olmaları ile anlaşılmaktadır. Değişkenler arasında otokorelasyonun olmadığı Durbin-Watson değerinin 2 civarında gerçekleşmesi ile belirlenmektedir. Değişkenler arasında çoklu bağlantı sorunun olmadığı da VIF değerlerinin 10'dan küçük gerçekleşmesi ile anlaşılmaktadır.

Tablo 4: Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

DEĞİŞKENLER	Katsayı	Standart sapma	Anlamlılık
KYE	1.9234	1.4767	0.297
YKG	-0.0725	0.0734	0.362
YKB	-0.5261	0.9657	0.158
TPI	1.6503	0.7543	0.006*
YKK	-5.4542	1.3402	0.002*
KYY	1.7165	1.3847	0.163
YKS	0.5611	0.5968	0.457
DKG	0.3311	0.2677	0.156
SBY	-0.8919	0.1328	0.000*
CAR	0.3224	0.0181	0.000*
SEK	0.0452	0.0352	0.000*
FKL	0.5980	0.0622	0.013*
Sabit	9.8012	2.3458	0.000
	Prob>F	0	
	Düzeltilmiş R Kare	0.3578	
	Gözlem sayısı	518	
	*	<0.05	

Çoklu regresyon analizi sonucuna göre BIST 100 endeksinde yer alan şirketlerin gerçekleştirdikleri kurumsal yönetim uygulamalarından kadın üye sayısı ve CEO ikileminin muhafazakarlık ile %5 anlamlılık seviyesinde istatistiksel olarak bir ilişki içinde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda H4 ve H5 kabul edilmiştir. H1, H2, H3, H6, H7 ve H8 reddedilmiştir. Ayrıca çalışmada kontrol değişkenleri olarak yer verilen;

“şirket büyüklüğü”, “kaldıraç oranı”, “cari oran” ve “sektör” değişkenlerinin her birinin muhafazakarlık ile aralarındaki ilişkinin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmüştür.

Kootanaee vd. (2013) ve Chi vd. (2009) yaptıkları çalışmalarda tepe yönetici ikileminin muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif bir ilişki içerisinde olduğunu tespit etmişlerdir. Bu çalışmada ise H4 hipotezinde, tepe yönetici ikileminin muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif bir ilişki içerisinde olduğu öne sürüldüğünden analiz sonucu H4 hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuç literatür ile uyumludur.

H5 hipotezine bakıldığında yönetim kurulundaki kadın üye sayısının muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif bir ilişki içerisinde oldukları öne sürülmektedir. Analiz sonucu H5 hipotezi de kabul edilmiştir.

Ayrıca bu çalışma sonucunda kontrol değişkenlerinden şirket büyüklüğünün muhafazakarlık ile anlamlı ve negatif bir ilişki içerisinde olduğu görülmüştür. Kootanaee vd. (2013) tarafından yapılan çalışmada da benzer bir sonuç elde edilmiştir. Bir diğer kontrol değişkeni olan kaldıraç oranı ise muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif bir ilişki içerisinde dir. Kootanaee vd. (2013) çalışmalarında benzer bir sonuç elde etmişlerdir. Son olarak literatürde kullanılmayan fakat çalışmada kontrol değişkeni olarak kullanılan cari oran ve sektör de muhafazakarlık ile anlamlı ve pozitif bir ilişki içerisinde dir.

6. Sonuç

Bu araştırmada, BIST 100 endeksinde yer alan şirketlerin muhafazakarlık ile kurumsal yönetim uygulamaları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu doğrultuda BIST 100 Endeksinde yer alan şirketlerin verileri kullanılarak bir inceleme yapılmıştır. BIST 100 Endeksinde yer almasına rağmen finansal tablolarının farklı olmasından ötürü bankacılık ve finans sektörlerinde yer alan şirketler ile muhasebe dönemlerinin farklı olmasında ötürü sportif şirketler araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Analiz için seçilen değişkenler, literatürde yer alan çalışmalardan seçilmiştir.

Yapılan çalışma sonucunda tepe yönetici ikileminin ve yönetim kurulundaki kadın üye sayısının kurumsal yönetim uygulamalarından olup muhafazakarlık ile arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkiye sahip oldukları tespit edilmiştir. Yönetim kurulunun bağımsızlığını arttıran kurumsal yönetim uygulamalarının muhafazakarlık ile ters yönde bir ilişki içinde oldukları tespit edilmiştir. Kontrol değişkeni olarak çalışmaya dahil edilen şirket büyüklüğünün, kaldıraç oranının, cari oranın ve sektörün de muhafazakarlığı etkilediği tespit edilmiştir. Sonuçlar literatür ile uyumludur. Literatürde muhafazakarlık ile ilişkilendirilmeyen fakat yönetim kurulunun bağımsızlığını arttırdığı düşünülen kadın üye sayısının muhafazakarlık ile ters yönlü bir ilişki içerisinde olduğu görülmüştür. Öte taraftan örnekleme dahil olan şirketlerin kurumsal yönetim endeksi içerisinde yer almalarının muhafazakarlığın kurumsal yönetim uygulamaları ile ilişkisini etkilemediği de tespit edilmiştir.

Kaynakça

- Abor, J. ve Biepkke, N. (2007) “Corporate governance, ownership structure and performance of SMEs in Ghana: implications for financing opportunities”, *Corporate Governance: The International Journal of Business in Society*, 7 (3), ss: 288 300.
- Ahmed, A. ve Duellman, S., (2007), Accounting Conservatism And Board Of Director Characteristics: An Empirical Analysis, *Journal of Accounting and Economics*, Vol:43
- Ball, R. ve Shivakumar, L., (2005), Earnings Quality in UK Private Firms: Comperative loss recognition timeliness, *Journal of Accounting and Economics*, Vol:39
- Banimahd, B. ve Baghani, T., (2009), Effect of Accounting Conservatism, Government Ownership, Company’s Size and Ratio of Leverage on Companies Loss, *Journal of Accounting and Auditing Researches*, No:58
- Bartov, E., Gul, F. A. ve Tsui, J. S. L. (2001), *Discretionary-accruals models and audit qualifications*, *Journal of Accounting and Economics*, 30(3): 421-452.
- Basu, S., (1997), The Conservatism Principle and The Asymmetric Timeliness off Earnings, *Journal of Accounting and Economics*, pp:3-37
- Basu, S., (2005), Discussion of Conditional and Unconditional Conservatism: Concepts and Modelling, *Review of Accounting Studies*, No:10
- Beaver, W. ve Ryan, S., (2005), Conditional and Unconditional Conservatism: Consept and Modelling, *Review of Accounting Studies*, No:10
- Bebchuk, L. (1994), *Efficient and inefficient sales of corporate control*, *The Quarterly Journal of Economics*, 109: 957-994.
- Bliss, J. H., (1924), *Management through accounts*. The Ronald Press Co, New York
- Caskey, J. ve Laux, V. (2015). *Corporate Governance, Accounting Conservatism, and Manipulation*. Available at SSRN: <https://ssrn.com/abstract=2251378> or <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.2251378>
- Chi, W., Liu C. ve Wang. T., (2009), What effects accounting conservatism: A corporate governance perspective, *Journal of Contemporary Accounting & Economics*, Vol:5
- Çokluk Ö., (2010), *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, Educational Sciences: Theory & Practice, Vol:10 (3)
- Ebrahimi, K.A. ve Sahriary, M., (2009), Investigation of Relationship between Political Costs and Conservatism (political hypothesis) in Tehran Stock Exchange, *Journal of Accounting and Auditing Investigations*, No:57
- Feltham, G. ve Ohlson, J., (1995), Valuation and Clean Surplus Accounting for Operating and Financial Activities, *Contemporary Accounting Research*
- Garcia, L.J.M., Garcia O.B. ve Penalva, F., (2009), Accounting Conservatism and Corporate Governance, *Review of Accounting Studies*, No:14
- Givoly, D. ve Hayn, C. (2000). The changing time-series properties of earnings, cash flows and accruals: Has financial reporting become more conservative?. *Journal of accounting and economics*, 29(3), 287-320.
- Goh, B.,W. ve Li, D., (2011), *Internal Controls and Conditional Conservatism*, *Accounting Review*, Vol. 86, No. 3

- Gör, Y., Terzi S. ve Kıymetli Şen, İ., (2016), Şeffaflık Açısından Kurumsal Yönetim Uygulamalarının Finansal Raporlamanın Süresi Üzerine Etkisi: Borsa İstanbul Örneği, *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 18 (Özel sayı 1), s:673-705
- Hamdan, A.M.M., Kukrija, G.,Awwad, B.S.A. ve Dergham, M.M., (2012), *The Auditing Quality and Accounting Conservatism*, International Management Review, Vol:8, No:2
- Jensen, M. C. ve Meckling, W. H. (1976), *Theory of The Firm: Manageral Behaviour, Agency Costs and Ownership Structure*, Journal of Financial Economics, 3:305-360.
- Jensen, M., (1993), *The modern industrial revolution, exit and the failure of internal control systems*, The Journal of Finance, Vol:48 No:3, s:831-880
- Kalaycı, Ş. (2008), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*, Asil Yayın Dağıtım
- Khoshtinat, M. ve Fereshteh, Y., (2007), *Relationship between Symmetry and Asymmetry of Information and Conservatism*, Accounting Studies, No:20
- Kootanaee, A.J., Seyyedi, J., Nedaei, M. ve Kootanaee, M.J., (2013), Accounting Conservatism and Corporate Governance's Mechanism: Evidence from Tehran Stock Exchange, International Journal of Economics, Business and Finance, Vol:1, (10)
- Kouki, M., Elkhaldi, A. , Atri, H. ve Souid, S. (2011), *Does Corporate GOVERNANCE Constrain Earnings Mangement? Evidence from US Firms*, *European Journal of Economics, Finance and Administrative Sciences*, 35: 58–71.
- Lara, J. M. G., Osma, B. G. ve Penalva, F. (2009). Accounting conservatism and corporate governance. *Review of accounting studies*, 14(1), 161-201.
- Lee, P.J., Taylor, S.J. ve Taylor, S.L., (2006), *Auditor Conservatism and Audit Quality: Evidence from IPO Earnings Forecasts*, International Journal of Auditing, Vol. 10, No. 3, pp. 183-199
- Liao, P., Radhakrishnan, S., (2016), *The Effects of the Auditor's Insurance Role on Reporting Conservatism and Audit Quality*, The Accounting Review: March 2016, Vol. 91, No. 2, pp. 587-602
- Mitra, S., Jaggi, B. ve Hossain, M., (2015), *Internal Control Weaknesses and Accounting Conservatism Evidence From the Post–Sarbanes–Oxley Period*, Journal of Accounting, Auditing & Finance September 14
- Pae, J., (2004), *Accounting Conservatism, Discretionary Accruals, and Audit Quality*, SSRN Electronic Journal
- Paulo, I.I.S.L.M., Cavalcante, P.R.N. ve Paulo, E., (2013), *The Relationship Between Auditing Quality and Accounting Conservatism in Brazilian Companies*, Journal of Education and Research in Accounting, v. 7, n. 3, art. 6, p. 293-314
- Reynolds, K., D. Deis, ve J. Francis., (2004), Professional service fees and Auditor objectivity. *Auditing: A Journal of Practice & Theory* 23 (1), 29-52.
- Rezazadeh, J. ve Abdollah, A., (2008), Relationship between Asymmetry of Information and Conservatism in Financial Reporting, *Accounting and Auditing Research*, No:54
- Shleifer, A., Vishny, R., (1997), A survey of corporate governance, *Journal of Finance*, Vol:52 No:2, s:737-783

- Soliman, M.M., (2014), *Auditing quality characteristics and accounting conservatism: An empirical study of the listed companies in Egypt*, Corporate Ownership and Control, Vol:11, no:2, s:352-361
- Solomon, J.F., Solomon, A., Park, C., (2012), *The role of institutional investors in corporate governance reform in South Korea: some empirical evidence*, Corporate Governance: An International Review, Vol:10 No:3, s:211-224
- Watts R., (2003), *Conservatism in Accounting Part I: Explanations and Implications*, Accounting Horizons, No:17
- Wolk, H.I., Dodd, J. ve Rozycki, J., (2013), *Theory Accounting, Conceptual Issues in Political and Economic Environment*, Edition & United States of America, Sega Publications
- Zahra, S. ve Pearce, J. (1989), *Boards of Directors and Corporate Financial Performance: A Review and Integrative Model*, Journal of Management, 15(2):291-334.

A Research On The Effects Of Corporate Accounting Practices On Corporate Companies

Yusuf GÖR

Çankırı Karatekin University
Faculty of Economics and Administrative
Sciences
Çankırı, Turkey
orcid.org/0000-0001-6818-7906
yusufgor23@gmail.com

Bilgehan TEKİN

Çankırı Karatekin University
Faculty of Economics and Administrative
Sciences
Çankırı, Turkey
orcid.org/0000-0002-4926-3317
bilgehantn@hotmail.com

Extensive Summary

Institutionalization increases the transparency and credibility of businesses and makes the assets permanent in the international markets (Bekci ve Gör, 2016: 3). The corporate governance that emerged with institutionalization aims to give the right information by acting transparently (Koçel, 2003: 469). In order for corporate governance to function effectively, it is necessary to comply with international standards and to ensure independence of the executive board (Lazereva et al., 2007: 2). Moreover, in the international competitive environment, corporate governance provides the enterprises to fulfill their activities in accordance with the legislations and regulations in order to meet the expectations of the shareholders and the society in line with the establishment objectives (Küçüksözen et al., 2005: 102).

In this study, the relationship between corporate governance concepts and conservatism concept was examined. Corporate governance has become a subject that attracts the attention of policy makers, investors and researchers, especially in the post-financial crisis period. In this context, it is possible to find many studies related to the subject in the national and international literature. The establishment of corporate governance mentality in companies allows the increasing company value, competitive power, profitability and stakeholder prosperity, decreasing cost elements, increasing credibility and opening to foreign markets more easily. Therefore, corporate governance is an issue that is focused significantly by OECD in the international and CMB in Turkey.

Another important concept related to corporate governance in companies is conservatism. Conservatism is also part of the management based on social responsibility approach. An effort to better demonstrate the financial status of the companies' managers can cause the financial statement users to mislead. This is the opposite of conservatism. Conservatism indicates that the power of the administration is a strong element of demand for monitoring and management styles (Caskey and Laux, 2015). In this respect, it is important for companies to continue their assets by acting cautiously against risks and to follow a policy that does not deviate from corporate governance principles.

The data used in the study were obtained from financial statements, annual reports and internet sites of the companies registered to the BİST-100 Index. The study covers seven years' data from 2009 to 2015. Included in the BİST-100 Index are data for 74

companies which have been consistently included for seven years, excluding sports, banking and finance sectors. Due to the non-compliance of the sports companies' operating periods and the financial statements of the companies in the banking and finance sectors, the companies in these sectors were excluded from the scope of the study. The representation of the main mass of the companies included in the study is 100%. Conservatism (MUH) is dependent variable in this study. Dependent variable is determined by market value / book value ratio. This ratio, which is used in the measurement of conservatism, was developed by Beaver and Ryan, Feltham and Ohlson models. Beaver and Ryan also developed this model to reveal the following model:

$$\text{Conservatism} = \text{Market Value} / \text{Book Value}$$

In this study, the relationship between conservatism and corporate governance practices of BİST-100 index companies is examined. In order to achieve this aim, a survey was conducted on the companies traded on the BİST-100 Index. Due to the difference in the financial statements and the period difference with the companies in the banking and finance sectors, sportive companies were not included in this study. The variables used in the analysis were chosen from studies in the literature. As a result of the study, it was determined that the number of top managers and the number of female members in the executive board were statistically significant associations with corporate governance practices and conservatism. It has been found that corporate governance practices that increase the independence of the board are inversely related to conservatism. It has been determined that the company size, leverage ratio, current ratio and sector also affect conservatism. The results are consistent with the literature. It is seen that the number of female members is in a negative relationship with conservatism. On the other hand, it has also been determined that the inclusion of the companies to the corporate governance index does not affect the conservativeness in relation to corporate governance practices.